

**TRÜ KEHA-
KULTUURI-
TEADUSKOND**

A-25866 I

EESTI NSV SPORDIÜHINGUTE JA -ORGANISATSIOONIDE
LIIDU NÕUKOGU

ÕPPIMISVÕIMALUSTEST
TRÜ KEHAKULTUURITEADUSKONNAS

8
0030

Tartu 1964.

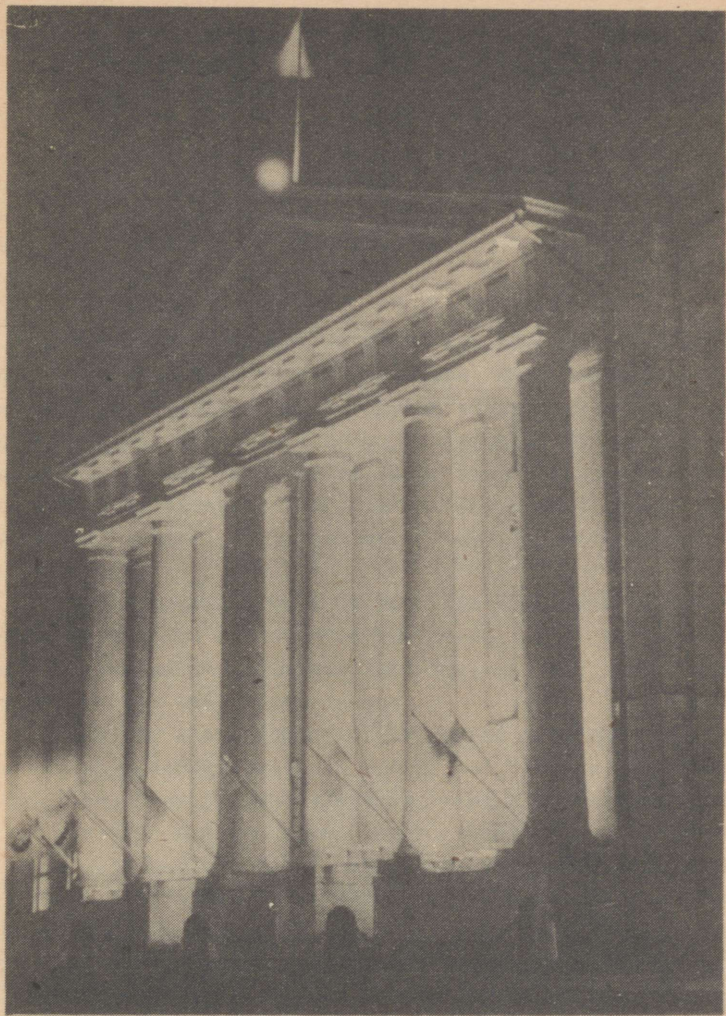
Тартуский государственный университет

ЭССР, г. Тарту, ул. Юликооли 18

УСЛОВИЯ ОБУЧЕНИЯ НА
ФИЗИКУЛЬТУРНОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ТГУ
На эстонском языке

2

AVAR TÖÖPÖLD.

Kehakultuur ja sport võidavad iga päevaga üha kindlama koha nõukogude inimeste päevarežiimis. Süstemaatiline tegelemine kehakultuuriga algab vilunud asjatundjate juhtimisel üpris varakult - lastesõimedes ja -aedades, jätkub üldhariduslikes koolides ja kutsekoolides, kesk-eriõppeasutustes, kõrgemates koolides ja töökohtadel. Üha laialdasemalt haaratakse kehakultuuri harrastamisele kesk- ja vanemaealisi töötajaid.

Tervise tugevdamiseks ja kehalise tubliduse tõstmiseks kasutatakse kõige erinevamaid vahendeid. Neist kättesaadavamad on karastamine, hommikuvõimlemine, matkad, samuti tegelemine ühe või teise spordialaga.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus osutavad kehakultuuri ja spordi kui tervise tugevdamise, pika eluea, tööviljakuse tõstmise, vaba aja veetmise, reipuse ja elurõõmu ühele allikale suurt tähelepanu. Kehakultuur on meie maal kommunistliku kasvatuse lahutamatu koostisosa.

NLKP programmis on öeldud: "Partei peab üheks tähtsaks ülesandeks kasvatada noort sugupõlve kõige varasemast lapseeast alates füüsiliselt tugevaks, arendades harmooniliselt tema kehalisi ja vaimseid võimeid. Selleks on tarvis igati ergutada kõiki massilisi spordi- ja kehakultuurialasid, sealhulgas ka koolides, tõmmata kehakultuuriliikumisse järjest laiemaid elanikkonna kihte, eriti noori". Ja teisel: "Järjest rohkem vaba aega pühendavad inimesed ühiskondlikule tegevusele, kultuuriväärtuste nautimisele, enda vaimsele ja

kehalisele arendamisele, teaduslik-tehnilisele ning kunstiloomingule. Kehakultuur ja sport juurduvad kindlalt inimese igapäevasesse ellu".

NLKP juunipleenumi, kus arutati partei ideoloogilist tööd, otsuses öeldakse: "On tarvis väsimatult juurutada igapäevases elus kehakultuuri, käsitades kehalist kasvatust, eriti koolis, nõukogude inimeste tervise ja töövõime säilitamise ja tugevdamise, moraalikindluse ja tahtejõu arendamise ning vaba aja tervisliku ja kultuurse veetmise tähtsaima vahendina".

Kehakultuurile ja spordile kuulub oma koht ka moraalses ja esteetilises kasvatuses. Spordiga tegelemisel seatakse inimene pidevalt vastamisi raskustega, õpetatakse nendega võitlema ja neid ületama, pannakse proovile kollektiivsus-tunne, õpetatakse austama seltsimehi ja teistest rahvustest sportlaste saavutusi, kasvatatakse ilumeelt ja maitset ning paljusid teisi uue ühiskonna inimesele omaseid iseloomujooni.

Kehakultuuri ja spordi tervistavast tähtsusest on aru saanud miljonid inimesed. Ainuüksi meie vabariigis võtavad tuhanded inimesed osa matkadest nii suvel kui talvel, elavneb laste spordiringide tegevus majavalitsuste juures, organiseeritakse kümneid kehakultuurigruppe kesk- ja vanemaa-listele.

Kehakultuuri ja spordiga tegelejate read kasvavad harukordse kiirusega. Seepärast on meie maal praegu veel terav puudus kõrgema haridusega spetsialistidest. Märkigem, et 1963. aastal oli Nõukogude Liidus kehakultuuri ja spordi alal 135 000 koosseisulist töötajat. Neist vähem kui 37 000 oli kõrgema eriharidusega ja 42 000 kesk-eriharidusega.

Eesti NSV-s tegeleb kehakultuurispetsialistide ettevalmistamisega kaks õppeasutust: Tartu Riiklik Ülikool ja E.Vilde nimeline Tallinna Pedagoogiline Instituut, kuid sellele vaatamata on nõudmine kõrgema haridusega spetsialistide järele väga suur. Möödunud õppeaastal oli vabariigi üldhariduslikes koolides 636 kehalise kasvatuse õpetajat, neist ainult 244 ehk vähem kui 40% oli kõrgema eriharidusega. Vabariigi spordiorganisatsioonides oli 1963.a. 1545 kehakul-

tuuri alal töötajat, neist kõrgema haridusega 583 ehk samuti vähem kui 40%.

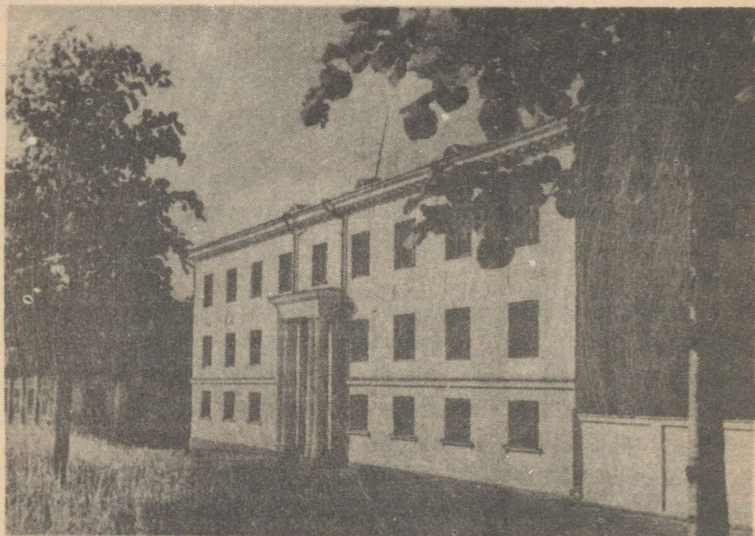
Tartu Riikliku Ülikooli Kehakultuuriteaduskond on meie vabariigi kehakultuurikaadri peamine sepikoda. Kehakultuuriteaduskond taastati Tartus 1944. aastal. Alates 1953. aastast saab Kehakultuuriteaduskonna juures õppida ka kaugõppe teel. Ajavahemikul 1948 /lõpetas esimene lend/ - 1963 on Kehakultuuriteaduskonna lõpetanud 518 inimest erialadel: kergejõustikus 103, spordimängudes 100, võimlemises 98, suusataimises 74, ujumises 48, raskejõustikus 36 jne. Kehakultuuriteaduskonna lõpetanutest töötas 1963.a. 41% keskkoolide, mittetäielike keskkoolide, internaatkoolide ja kesk-eriõppeasutuste kehalise kasvatuses õpetajatena, 24% spordiühingute ning laste ja noorsoo spordikoolide treeneritena, 15% kõrgemate õppeasutuste õppejõududena, 4% organisatsioonilisel alal; ülejäänud 16% hulka kuulusid edasiõppijad, aspirandid, tootmisvõimlemise metodikud ja ka teistele tööaladele siirdunud.

Kõrvalepõikena märkigem, et kodanliku Eesti perioodil laskis Tartu Ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituut välja ainult kaks lendu: 1931. aastal oli lõpetajaid 32 ja 1940. aastal 22. Sellele vaatamata oli noortel spetsialistidel raskusi töökohtade leidmisega.

Kuigi rõhuv enamus vabariigi kehakultuurikaadrist on saanud ettevalmistuse TRÜ Kehakultuuriteaduskonnas, pole siiski üleiligne nimetada mõningaid väljapaistvamaid pedagooge, treenereid, spordiorganisatoreid, kes on lõpetanud Kehakultuuriteaduskonna ja kes jäävad praegustele ja tulevas-tele üliõpilastele eeskujuks. TRÜ Kehakultuuriteaduskonna kasvandike hulka kuuluvad A.Jürisson, R.Toomsalu, V.Kalam, H.Lipp, A.Valksaar, I.Mikko, V.Hünerson, U.Tõnnus, R.Isok, E.Kree, R.Hallik, E.Pertel, E.Nelis, V.Jürisma, A.Huimerind, B.Lõhmus, U.Jõesaar, A.Kuslap, S.Oja, A.Viru, S.Multer, V.Jegorov, H.Viirmaa, A.Tiik, H.Tidriksaar, U.Sahva, E.Abel, I.Kullam, H.Kalamäe, H.Selg ja paljud, paljud teised.

KEHAKULTUURIKAADRI SEPIKODA.

Niisuguse nimetuse võime anda Tartu Riikliku Ülikooli õppehoonele nr. 3, mis asub Viktor Kingissepa tänavas nr. 19. Pärast sõda olid siin ainult müürid. Tookordsete üliõpilaste

TRÜ Kehakultuuriteaduskonna hoone.

ja õppejõudude ühistööna võis Kehakultuuriteaduskond peagi kolida taastatud hoonesse. Praegu asub selles majas Kehakultuuriteaduskonna dekanaat, kehalise kasvatuse ja sporditeooria, suusaspordi, raskejõustiku ja spordimängude kateeder, TRÜ Spordiklubi, auditooriumid, tõstespordiruum, maadlusruum, suur saal ja teisel korrusel väikene saal naisvõimlemise osakonnale. Kümmeaastat tagasi tehti hoonele pealeehitus. Nüüd on kolmandal korrusel saal vehklemise ja poksi

harrastamiseks, teaduskonna metoodiline kabinet ja raamatukogu, kehakultuuri teaduslik laboratoorium paljude unikaalsete aparaatide ja seadmetega, üleülikoolilist kehalist kasvatust organiseeriv kateeder ja jällegi auditooriumid.

Palju aastaid oli V.Kingissepa tänava õppehoone Kehakultuuriteaduskonnale peamiseks õppe- ja spordibaasiks. Järgmisena asuti I.Mitšurini tänavas endise "Turnvereini" võimlemissaali müüride kallale. Nüüd on selles punases telliskivihoones kaks saali ainult võimlejate ja akrobaatide päralt, samas asub võimlemise kateeder ja õppeklass. Tohtu hulk tööd tehti ühiskondlikus korras TRÜ staadioni väljaehitamiseks. Endisest Tallinna tänava spordiväljakust sai normaal mõõtmeline staadion, mille radade, heite- ja hüppepaikade kõrget kvaliteeti näitavad mitmed rahvusvahelisse klassi kuuluvad staadionirekordid. Staadioni juurde kuulub saal sisetreeningute läbiviimiseks ning kergejõustiklaste maja. Siin paikneb Kehakultuuriteaduskonna kergejõustiku kateeder, auditoorium, raamatukogu, mitmesugused õppe- ja abiruumid, kus leidub seadeldis isegi veemassaaži jaoks. Staadioni väljaehitamise eest sai ülikooli kollektiiv üleliidulises ulatuses esimese preemia.

Emajõe kaldale ehitati endisest poollagunenud paadikuurist sõudebaas. Siin on küllaldasel hulgal akadeemilisi paate, süsti ja kanusid, samuti svertpaate purjespordihuvilistele. Talveperioodil harjutavad sõudjad ja aerutajad sõudebaasi sisebasseinis. Baasi juurde rajatakse eelsoojendusega välisujula ja pallimänguväljakud. Talvel on siin uisurada ja hokiväljak, mitmesaja paariga suusabaas. Toome orus paiknevad Kehakultuuriteaduskonna tenniseväljakud, Toomemäe nõlvalle rajatakse pallimänguväljakud.

Tähtvere linnaosas asub TRÜ ratsaspordibaas paarikümne ratsahobusega. Talvel harjutatakse sisemaneeris, suvel avalal õppeväljakul või organiseeritakse laager linnast väljas. Purjespordihuvilised aga sõidavad suvel Võrtsjärvele.

Lisaks eelloetletud õppe- ja spordipaikadele kasutavad Kehakultuuriteaduskonna üliõpilased õppetööks veel paljusid teisi hooneid. Nii näiteks õpitakse tundma anatoomiat vanas

anatoomikumis, füsioloogiat uues anatoomikumis, ravikehakultuuri kliinikutes, loenguid peetakse peahoones, keemiahoones ja mitmel pool mujal.

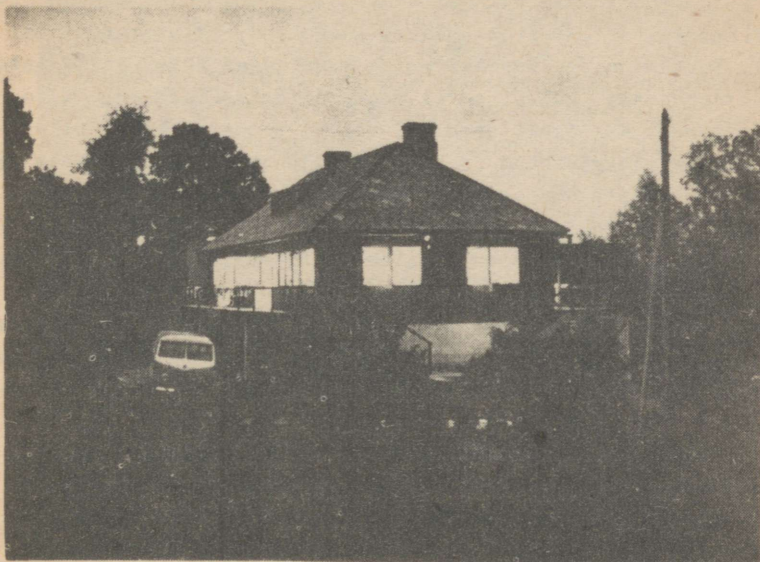
KÄÄRIKU.

Üsna suur osa õppetööst viiakse läbi laagritingimustes Otepää lähedal asuvas Kääriku õppe- ja spordibaasis. 1947. aastal oli Kääriku järve kaldal peremeheta jäänud elumaja, ait, kivilaut ja tall. Algas lausa lõputuna näiv ehitamine. Üheperekonnaelamu sai kogu Kehakultuuriteaduskonna eluase-meks. Siin oli ka köök, söökla, klubi, auditoorium ... Aidast sai saun ja hulk tube. Viiekümnendate aastate keskel ehitati ümber tall ja laut. Esimesse kolis söökla, köök ja köögipersonal, endiste lauda kivimüüride vahele sai saun, pealisehitusse aga mahtus kümnekond tuba. Vana Kääriku noo-renes.

Kuid veelgi tormilisem arenguperiood seisis ees. Võssa rajatud 120 meetri pikkusest jooksurajast ja hüppepaikadest valmis lõpuks korralik staadion, kus ei põlga harjutamast isegi NSV Liidu koondvõistkonna liikmed. Selleks aga kulus palju tööd ja energiat. Varahommikust hilisõhtuni vurasid tulevase staadioni ja kruusakarjääri vahet isekallutajad, hommikul kell 6 alustas tööd esimene üliõpilasbrigaad, õhtu-videvikus lõpetas viimane. Raske töö kõrval nõudis oma osa õppeprogrammi täitmine, kuid rõõm oma kätetööga valminud staadionist varjutas raskused. Tasuks ehitajatele oli spor-diehituste rajamise üleliidulisel konkursil saadud teine preemia. Staadioni kõrval on 25 ja 50 m radadega välisujula, hüppetorn, riietusruumid. Järve teisele kaldale on kerkinud eht soome saun ja paadisillad.

Pärast staadioni valmimist kandus ehitustegevuse rinne uue Kääriku rajamisele. Arhitektide U.Tõlpuse ja P.Tarvase projekteeritud hoonete kompleks on Nõukogude Liidus kahtle-mata üks ainulaadsemaid. Esimese hoone, õppe-teenindava kor-

puse rajamisel sai tõelise töökarastuse osaliseks 1963. aastal kommunistliku töö kursusena lõpetanud kehakultuurispetsialistide lend. Õppe-teenindavas korpuses on kogu Uus-Käärikut soojustega varustav kütteblokk, saunablokk, läbi kahe korruse ulatuv köögiblokk paljude abi- ja laoruumidega, avar saal, mida saab kasutada söökla-, kino-, klubi- ja kontserdisaalina, raamatukogu, auditooriumid, pesuköök, garaažid jms. Tänavu antakse ekspluatatsioonile 160 kohaga kahele ja

Enne öörahu.

neljale inimesele ettenähtud tubadega ühiselamu. Siis on järg mängudestaadioni käes, kus saab harrastada tennist, võrk-, korv- ja väravpalli, sulgpalli ja kurnimängu, talvel aga uisutada, mängida hokit ja jääpalli.

Järgmisel aastal hakatakse ehitama spordihoonet. Esimesele korrusele tuleb lasketiir, suusabaas, suuskade korras-

tamise ja määrimise ruumid, teisel korrusel on suur saal pal-
limängude ja kergejõustiku harrastamiseks, väiksem saal ras-
kejõustiku ja võimlemise tarbeks. Saale ühendavat koridori
saavad kasutada kiirjooksjad. Neljas hoone on sisebassein,
viies tõenäoliselt teine ühiselamu.

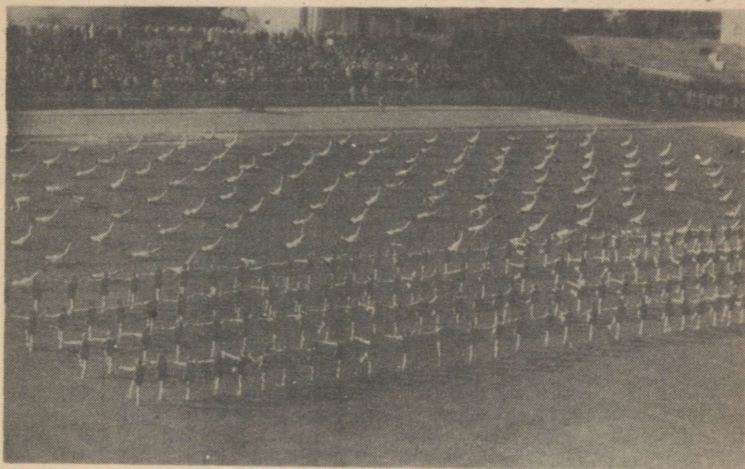
Üksteist aastat tagasi asendas turtsuva naftamootori
abil saadud elektrivalgus senised kapriissed petrooleumilam-
bid, pesuvett tuli "kaeramootori" abil puuvaadiga järvest
tuua. Nüüd on uue ühiselamu igas toas soe vesi, raadio, lõu-
naks jõuavad kohale värsked ajalehed, õhtul võib jälgida ki-
nofilmi või televisioonisaadet. Kümnekond aastat tagasi sai
talvel Käärikule kõige kiiremini suuskadega Puka või Mägiste
raudteejaamast, kuival suvel veoauto kastis rappudes. Kilo-
meeter-paar Käärikult eemal ei öelnud see nimi kohalikele
elanikele midagi. Nüüd on Kääriku kujunenud matkameestele ja
ekskursantidele omamoodi Mekkaks, saanud tuntuks kogu vaba-
riigis ja ka väljaspool meie piire. Kääriku külalisraamatus
on sissekandeid kümnetes keeltes, palju kiidusõnu võib luge-
da kauni looduse, tubli kehakinnituse ja mõnusa sauna üle.
Tokio olümpiamängude eel arvati Kääriku Nõukogudema olümpia-
võistlejate ettevalmistusbaaside hulka. Maailma kõigi aegade
parim kõrgushüppaja Valeri Brumel kinnitas, et Käärikul har-
jutades võiks väga heasse sportlikku vormi tõusta.

Tähelepanuväärne on see fakt, et oma kolmepäevase mit-
teametliku visiidi jooksul Nõukogude Eestisse jõudis Soome
Vabariigi president Urho Kaleva Kekkonen koos abikaasa ja
kaaskonnaga külastada Tartu Riikliku Ülikooli Kääriku õppe-
ja spordibaasi. Kõrge külaline andis meie üliõpilaste õppe-
ja harjutamistingimustele hea hinnangu.

MIDA SISALDAB ÕPPEPLAAN.

Õppeaeg kestab Kehakultuuriteaduskonnas 4 aastat /Käug-
õppeosakonnas on õppeaeg 5 aastat/. Kaheksa semestri jooksul
tuleb üliõpilastel sooritada 44 arvestust, 29 eksamit, 4 rii-

gieksamit ning kaitsta 3 kursusetööd. Nelja õppeaasta vältel on üliõpilased 120 nädalat otsesel õppetööl, 28 nädalat õppepraktikal /laagrites ja koolides/, 20 nädalat kulub kurssseksamiteks, 4 nädalat riigieksamiteks ja 26 nädalat on kokku õppevaheaega.

TRÜ spordipäeval on esinemisjärjekord võimlejate käes.

Õppeainete esimesse rühma kuuluvad üliõpilaste maailma-vaadet arendavad ja kujundavad ühiskonnateadused: NLKP ajalugu, poliitiline ökonomia, marksistlik-leninlik filosoofia ning teadusliku kommunismi alused. Meditsiinilis-bioloogilist laadi õppeained moodustavad teise rühma õppedistsipliinidest. Siia kuuluvad anatoomia ja biomehhaanika, füsioloogia ja spordifüsioloogia, hügieen ja spordihügieen, arstlik kontroll ja ravikehakultuur, keemia ja biokeemia. Edasi õpitakse psühholoogiat ja spordipsühholoogiat, pedagoogikat ja pedagoogika ajalugu, vene keelt ja ühte võõrkeelt, kehakultuuri ajalugu ja organisatsiooni, kehalise kasvatusese teo-

riat ja metoodikat, spordiehituste rajamist ja hooldamist. Viimasesse õppeainete rühma kuuluvad üksikud spordialad ja õpetamise metoodika, nagu kergejõustik, võimlemine, suusatamine, uisutamine, spordimängud, ujumine ja raskejõustik. Eeltoodule lisaks valib üliõpilane teisele kursusele jõudes sportliku eriala, milles ta saab põhjalikuma ettevalmistuse.

I ja II kursuse üliõpilased viibivad Kääriku õppe-sportdibaasis laagris nii suvel kui ka talvel ning tutvuvad seejuures kergejõustiku, ujumise, spordimängude, suusatamise, uisutamise ja rea teoreetiliste õppeainetega. III kursusel algab tõhusam pedagoogiline ettevalmistus. 6. semestril on ette nähtud pikaajaline praktika Tartu üldhariduslikes koolides, seejärel aga töötatakse poolteist kuud vabariigi koolides stažöörina. 6. semestril on jällegi kaks laagrit /üks talvel, teine suvel/. Seekord pedagoogilise praktika raames: õpitakse töötama pioneeri- ja telklaagri tingimustes ning kogutakse ka matkatarkusi. IV kursusel töötavad üliõpilased ühe semestri vältel kehakultuurikollektiivides ja spordikoolides treeneritena. Niiviisi kogutakse vilumusi treeneritööks.

Kursusetöödest võib II kursusel valida teema kas kehakultuuri ajaloost või pedagoogikast, III kursusel füsioloogiast või kehalise kasvatuse teooriast, IV kursusel tuleb kursusetöö kaitsta oma erialal. Muude ülesannete kõrval peab üliõpilane õppeaja kestel täitma II spordijärgu ühel ja III järgu kahel spordialal ning omandama spordikohtuniku kvalifikatsiooni kolmel spordialal.

SPORTLIKUD TRADITSIOONID.

Tartu Riiklikul Ülikoolil on tugevad sportlikud traditsioonid. Enamusel põhilistel spordialadel konkureeritakse Eesti NSV meistrivõistlustel auhinnalistele kohtadele, mõnedel aladel aga on TRÜ üliõpilassportlased tuntud kogu Nõukogudemaal ja isegi välisriikides.

Ülikooli sporditegevuses etendab juhtivat osa Kehakul-

Populaarseks on saanud Tartu-Kääriku suusamatk.

tuuriteaduskond. Aastail 1947-1951 oli maailma parim kümnevõistleja Kehakultuuriteaduskonna üliõpilane ja hilisem õppejõud Heino Lipp, Rooma olümpiamängudele jõudis odaviskaja Mart Paama, tuntud on kettaheitja Kaupo Metsur. Euroopa meist-

riks tuli 1958.a. 4 x 100 m teatejooksus Linda Kepp-Ojastu. Mõõdunud aastal lõpetasid Kehakultuuriteaduskonna kergejõus- tiklased Ants Nurmekivi, Bernhard Ommuk, tänavu lõpetab Tiiu Tiitus, noorematel kursustel õpivad Milda Matikainen, Õed Helgi ja Aili Mägi jt. Tartu Riikliku Ülikooli kerge- jõustikuvõistkond on pidevalt osutunud parimaks Nõukogude Liidu kõrgemate õppeasutuste hulgas.

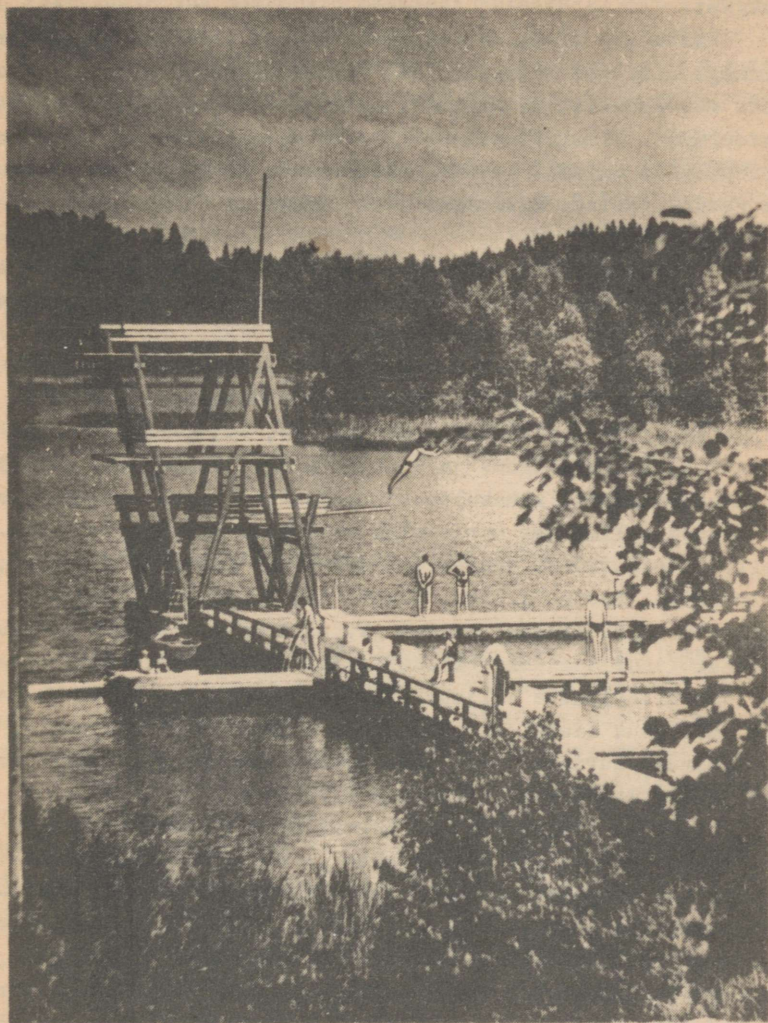
Kõige suurema sportliku kuulsuse on võitnud naiskorvpal- lurid. Kehakultuuriteaduskonna kasvandikest tuli Maret-Maie Otsa-Višnjova maailmameistriks 1959.a., Euroopa meistriks 1952., 1954., 1956. ja 1960.a., Ene-Lille Kitsing-Jaanson maailmameistriks 1959.a., Aino Värk-Hein Euroopa meistriks 1956.a. TRÜ korvpallinaiskond on Nõukogude Liidu meistri- võistlustel neljal korral võitnud teise koha, osa võtnud Euroopa karikavõistlustest, mänguväljakul kohtunud Korea RDV, Hiina RV, Bulgaaria, Tšehhoslovakkia, USA, Saksa DV, Poola ja Ungari võistkondadega.

Kehakultuuriteaduskonnast on välja kasvanud veel kaks olümpiavõistlejat - Rooma olümpiamängudel NSV Liidu meeskon- na koosseisus hõbemedali saanud viievõistleja Hanno Selg ja Cortina d'Ampezzos võistelnud suusahüppaja Uno Kajak.

Praegu õpivad Kehakultuuriteaduskonnas vabariigi koond- võistkonna liikmetest meistersportlased Agnes Adamson ja Helle Ritsing-Tallo /suusatamine/, Maire Raadik /korvpall/, Inna Häling /tennis/, Rein Aun /kergejõustik/, Silja Schnei- der /suusatamine/, Sirje Saarik /kunstiline võimlemine/ jt.

ELUKONDLIKEST TINGIMUSTEST.

Hea õppeedukusega statsionaarsetele üliõpilastele maks- takse stipendiumi I, II ja III kursusel 35 rubla, IV kursusel 40 rubla kuus. Üliõpilastele, kes on kõigi eksamisessioonil ettenähtud eksamite ja arvestuste eest saanud väga head hin- ded, makstakse 25% võrra kõrgendatud stipendiumi. Stipendiu- mi määramise otsustavad komisjonid, kelle koosseisu kuuluvad

Üliõpilaste kätetööga valminud ujula Kääriku järvel.

ka ühiskondlike organisatsioonide esindajad üliõpilaste endi hulgast.

Vastavalt võimalustele varustatakse üliõpilased elamis- pinnaga ülikooli ühiselamutes. Viimastel aastatel on valminud kaks 400-kohalist ühiselamut, hakatakse rajama 800-kohalist ühiselamut. Elamistingimuste parandamisele aitavad kaasa ka üliõpilaste hulgast valitud ühiselamute nõukogud. Ühiselamu ja voodivarustuse kasutamise eest maksavad üliõpilased 1,50 rubla kuus.

Üliõpilasi toittlustavad soodsatel tingimustel üliõpilas- söökla ja -kohvik. Söökla baasil on organiseeritud einelauad ühiselamutes ja õppehoonetes.

Erialaste teadmiste süvendamisel etendab suurt osa Üli- õpilaste Teaduslik Ühing. Kehakultuuriteaduskonnas on ÜTÜ ringe kuus: kergejõustiku, suusatamise, võimlemise, raske- jõustiku, spordimängude ja ujumise ring. Teaduslikku uurimis- tööd koordineerib kehakultuuri teaduslik laboratoorium, mis on saanud sellealase uurimistöö keskuseks vabariigis. Keha- kultuuriteaduskonna juures on väitekirju kaitsnud E.Mõtlik, R.Toomsalu, S.Oja, A.Viru, R.Nõvandi, E.Kudu, kaitsmiseks valmistuvad H.Sildmäe, E.Kree jt. Aspirantuuris õpib praegu 5 kehakultuuriteaduskonna lõpetanut. Iga aasta kevadel viiak- se läbi üliõpilaste väljapaistvamate teaduslike tööde ülevaa- tus. Mõõdunud aastal sai I auhinna üliõpilaste A.Nurmekivi ja B.Ommuku uurimus treenitusseisundi määramisest, aasta va- rem pälvis I auhinna üliõpilane K.Viiding.

Õppe- ja teadusliku töö kõrval on üliõpilastel avarad võimalused kunstilise isetegevuse ja spordiga tegelemiseks. Kunstilist isetegevust juhib Tartu Riikliku Ülikooli ameti- ühingukomitee klubi, mis asub Tähe tänavas. Klubi juures te- gutsevad Tartu üliõpilasmeeskoor, TRÜ naiskoor ja segakoor, rahvakunstiansambel, vokaalansamblid, näitering, estraadior- kester jms. Koostöös komsomoliorganisatsiooniga on ellu kut- sutud niisugused üliõpilaste teadmisi ja silmaringi avarda- vad klubid ja ringid, nagu TRÜ Rahvaste Sõpruse Klubi jt.

ELKNÜ organisatsioonil on Tartu Riiklikus Ülikoolis laiältdased õigused. Kursusevanema funktsioonid on üle antud

kursuse komsomoligrupi büroole. Viimane arutab kõiki õppe- ja kasvatustöösse puutuvaid küsimusi kursusel, teeb ettepanekuid eesrindlaste esiletõstmiseks, paremate üliõpilaste vabastamiseks loengute kohustuslikust küllastamisest, samuti korrarikkujate karistamiseks. ELKNÜ TRÜ Komitee sekretäriks on 1963.a. Kehakultuuriteaduskonna lõpetanud Karl Adamson.

Uue õppevormina avati Ühiskondlike Erialade Teaduskond, kus üliõpilane võib saada lisaspetsiaalsuse niisugustel erialadel, nagu lektor-propagandist, rahvatantsuringi juht, ilmlike kombetalituste instruktor, kinodemonstraator jms. Liserialaks võib valida ka joonistamis- või käsitööõpetaja kutse. TRÜ juures tegutsevad kino-fotokabinet, kujutava kunsti kabinet, kodunduse kabinet jne.

Kehakultuuriteaduskonna üliõpilased saavad õppetöö tarbeks tasuta tabelvarustuse: soojendusdressi, sportlikud jalanõud, naelkingad, suusavarustuse, uisud-saapad jne.

MIDA ON VAJA TEADA ÜLIKOOI ASTUJAL.

Isikud, kes soovivad õppima asuda Tartu Riiklikus Ülikoolis kas statsionaarses osakonnas või kaugõppe teel, esitavad Tartu Riikliku Ülikooli rektori nimele vastava avalduse. Koos avaldusega tuleb esitada alljärgnevad dokumendid:

1. Iseloomustus /koolinoortel õppenõukogult ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt, töölisnoortel asutuse direktorilt või kolhoosi juhatuselt ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt/, mis on alla kirjutatud asutuse juhataja ja ühiskondlike organisatsioonide esindajate poolt.

2. Keskaridust tõendav dokument /originaal/.

3. Elulookirjeldus.

4. Arstitõend /vorm nr. 286/.

5. 4 fotot /peakatteta, suurusega 3x4 cm/.

6. Tõend tööstaaži kohta ja väljavõtte tööraamatust /kolhoosi liikmeil kolhoosi juhatuse poolt tõestatud väljavõtte kolhoosi tööraamatust/.

Sisseastumisavalduses tuleb märkida ka sportlik eriala, milleks võib olla:

- 1/ kergejõustik,
- 2/ suusatamine,
- 3/ ujumine,
- 4/ võimlemine,
- 5/ spordimängud /korvpall, võrkpall jt./,
- 6/ raskejõustik /maadlus, tõstmine, ka vehklemine/.

Pass ja sõjaväepilet /kutseealistel arvelevõtmise tunnistus/ esitatakse kohalesaabumisel isiklikult.

Sisseastumisavaldusi võetakse vastu 20.juunist kuni 31.juulini k.a.

Raadiotelemeetriiliste uurimiste all on keskmää-
jooksja A.Nurmekivi.

Vastuvõetueksamite algus on 1.augustil. Eksamile ilmumi-
ne on kohustuslik plaanis ettenähtud aegadel. Mõjuva põhjuse-

ta /haigus/ eksamil mitteilmunud järgmistele eksamitele ja kehalistes katsetes mitterahuldava hinde saanud isikuid teoreetilistele eksamitele ei lubata. Suulisel või kirjalikul eksamil mitterahuldava hinde saanud üliõpilaskandidaat kaotab samuti õiguse sooritada järgnevaid eksameid.

Sisseastumiseksamil positiivseid hindeid saanud isikutest võetakse vastu eelisjärjekorras: 1/ need, kes on asutuste või organisatsioonide poolt õppeasutusse suunatud, 2/ vähemalt kaheaastase tööstaažiga ja Nõukogude armeest või sõjalaevastikust demobiliseeritud isikud, kui nad profileerivates ainetes on saanud kõige kõrgemad hinded.

Ülejäänud kohtadele võetakse vastu /sõltumata tööstaažist/ sisseastumiseksameil saadud hinnete paremusjärjekorras, arvestades ka koolist või töökohast antud iseloomustust.

Vastuvõtueksamid on järgmistes distsipliinides:

- 1/ eesti keel ja kirjandus /kirjand/,
- 2/ füüsika /suuline/
- 3/ keemia /suuline/
- 4/ eriala /praktiline ja teoreetiline/.

Enne eriala eksamit tuleb sooritada kehalised katsed.

NÕUDED VASTUVÕTUEKSAMITELE.

Eesti keele ja kirjanduse, füüsika ja keemia eksamitel esitatavad nõuded on antud teatmikus kõrgematesse õppeasutustesse astujaile.

Kehakultuuriteaduskonda astujaile on profileerivateks aineteks füüsika ja keemia. Üldiselt võrdsete eksamitulemuste juures võetakse esmajärjekorras vastu need üliõpilaskandidaadid, kes on lisaks eksamile valitud sportlikul erialal ja kehalistele katsetele sooritanud eksamid profileerivates ainetes parematele hinnetele. Vastuvõtukomisjoni paljuaastane praktika näitab, et sisseastumiseksamitest valmistavad kõige suuremaid raskusi just füüsika ja keemia, eriti viimane.

Vastuvõtutingimused kehaliste katsete osas.

I. Kergejõustik.

Mehed: 100 m jooks, kõrgushüpe, kuulitõuge, 800 m jooks.

Naised: 100 m jooks, kõrgushüpe, kuulitõuge, 400 m jooks.

Hindamine toimub rahvusvahelise mitmevõistluse punktita-
beli alusel. Mehed: väga hea - 1500 p., hea - 1200 p., ra-
huldav - 1000 p.; naised: väga hea - 1600 p., hea - 1300 p.,
rahuldav - 1000 p. Mittestatsionaarsesse osakonda astuvaile
meestele, kes on üle 35 aasta vanad, on normid vastavalt
1000, 800 ja 700 p., naistele, kes on üle 30 aasta vanad,
- 1100, 900 ja 750 punkti.

II. Ujumine.

Väga hea - saavutada 100 m distantstil ühes sportlikus
ujumisviisis tagajärg, mis ei ole üle 30 se-
kundi nõrgem III spordijärgu normist;

hea - 100 m distantsi läbimine ühes sportlikus uju-
misviisis, aega arvestamata;

rahuldav - 100 m distantsi läbimine, aega arvestamata.

III. Spordimängud.

A. Võrkpall.

1. Palli söötmine hüppelt vähemalt 10 korda järjest.

2. Ülaltpalling vabalt valitaval viisil. Sooritada 5
korda.

B. Korvpall.

1. Kombineeritud harjutus stardiga vabaviskejoonelt:
liikuda pörgatamisega kaugemal asuva korvi poole /pörgatada
vaheldumisi mõlema käega/, vise korvile /kuni tabamuseni/,
palli hankimine, pörgatamine keskjooneni /vabalt valitaval
viisil/. Keskjoonelt sööta vabaviskeala kõrval seisvale kaas-
lasele, jätkata liikumist korvi suunas, püüda kaaslasele saa-
dud pall ja sooritada vise /kuni tabamuseni/.

Hinnatakse elementide tehnilist ja määrustepärast täit-
mist, korvpallis ka sooritamise kiirust. Hindamiskaala on
kümnepunktiline. Väga hea - 8 p. ja rohkem, hea - 6-7 p.,

rahuldav - 4-5 punkti. -

IV. Võimlemine.

Mehed.

1. Tireltõus kõrgel kangil: väga hea - 5 korda, hea - 3 korda, rahuldav - 1 kord.

Vaade Kääriku õppe- ja spordibaasi peakorpusele.

2. Sellililamangust silda tõusmine /püsi 3 sekundit/:
väga hea - vertikaalsete kätega, hea - käte ja põrandavahe-
line nurk mitte väiksem kui 45° , rahuldav - sama, kuid püsi
arvestamata.

3. Põhiasendist painutus ette: väga hea - kätehoidega
põialiiigesest, pea puude vastu põlvi, hea - peopesade puude

vastu pörandat, rahuldav - sõrmeotste puude vastu pörandat.

4. Kägarhüpe üle kitse /piki, kõrgus 120 cm/: väga hea - 9 punkti, hea - 8 punkti, rahuldav - 7 punkti.

5. Sirutõus kangil või rööbaspuudel: väga hea - 8,5 p., hea - 8 p., rahuldav - 7 punkti.

6. Koordinatsiooniharjutus vastavalt õppejõu poolt antud ülesandele.

Naised.

1. Kõiel ronimine /jalgade abiga/: väga hea - 5 m, hea - 4 m, rahuldav - 3 m.

2. Sild /püsi 3 sekundit/: väga hea - laskumine harkseisust silda ja tõus, hea - sama, kuid tõusuta, rahuldav - seelililamangust silda tõusmine.

3. Sama mis meestel.

4. Harkhüpe üle kitse /kõrgus 110 cm/. Hindamisskaala sama mis meestel.

5. Koordinatsiooniharjutus vastavalt õppejõu poolt antud ülesandele.

Eksam erialas.

Eksam erialas koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Teoreetiline osa toimub suuliselt, kusjuures tuleb osata selgitada valitud sportliku eriala tehnikat ja taktikat.

Nõuded praktilises osas.

I. Kergejõustik.

1. Kergejõustiku üldkatsed täita hindele "väga hea".

2. Valitud kergejõustikualal näidata tulemusi: I järgule lähedane tulemus - väga hea, II järk - hea, III järk - rahuldav.

II. Ujumine.

1. Ujumise üldkatsed täita hindele "väga hea".

2. Demonstreerida kahe sportliku ujumisviisi tehnikat 100 m ulatuses.

3. Valitud ujumisviisis näidata tulemusi: I järgule lähedane tulemus - väga hea, II järk - hea, III järk - rahuldav.

hedane tulemus - väga hea, II järk - hea, III järk - rahuldav.

III. Võimlemine.

1. Võimlemise üldkatsed täita hindele "väga hea".

2. Järgunõuete kohustusliku kava sooritamisel näidata tulemusi: I järgule lähedane tulemus - väga hea, II järk - hea, III järk - rahuldav.

IV. Spordimängud.

1. Spordimängude üldkatsed täita hindele "väga hea".

2. Esitada järgupilet vähemalt II järgu täitmise kohta ja võistlustulemused kahel viimasel hooajal.

3. Osavõtt kahepoolsest mängust.

4. Täiendavad nõuded.

Korvpall. A. Kombineeritud harjutus. Sooritada vabavise, hankida pall /kui vabavise ei tabanud, sooritada lähivise kuni tabamuseni/, sööta keskjoonel asuvale kaaslasele ning alustada liikumist kaugemal asuva korvi suunas. Püüda kaaslasele saadud pall, sooritada pööre liikumiselt /enne pörgatusse minekut/, pörgatada edasi samas suunas, korvile lähenedes sooritada pööre teisele poole ja seejärel lähivise. Pärast tabamust hankida pall, sööta uuesti keskjoonel asuvale kaaslasele ning alustada liikumist kaugemal asuva korvi suunas. Tegevus liikumisel sama kui esimesel korral, kusjuures pöörded tuleb sooritada teisele poole. Pärast tabamust on harjutus lõppenud. Kokku tuleb teha üks vabavise, kaks lähiviset, neli pööret /kaks paremale, kaks vasakule poole/, ületada korvpalliväljak pikisuunas kaks korda. Jälgitakse elementide määrustepärast täitmist.

Nõuded. Mehed: väga hea - 14 sek., hea - 15 sek., rahuldav - 16 sek.; naised: väga hea - 16 sek., hea - 17 sek., rahuldav - 18 sek.

B. Visked korvile. Vabaviskejoonelt ja vabalt valitud punktist /mitte lähemal kui 5 m korvist/ sooritada kummastki lo viset /vaheldumisi 2 viset ühest ja 2 viset teisest punktist/. Nõuded /mehed ja naised/. Vabavise: väga hea - 8 taba-

must, hea - 6-7 tabamust, rahuldav - 5 tabamust. Vise väljakult: väga hea - 7 tabamust, hea - 5-6 tabamust, rahuldav - 3-4 tabamust.

Võrkpall. A. Palling. Sooritada 5 ülaltpallingut varem määratud tsoonis. Hinnatakse õnnestunud pallingute järgi: väga hea - 4 pallingut, hea - 3 pallingut, rahuldav - 2 pallingut.

B. Sööt. Söötta enda kohale korvpalliväljaku keskringist väljumata. Hinnatakse vähem sooritatud söötude arvu järgi 30 sekundi vältel: väga hea - kuni 10 söötu, hea - kuni 15 söötu, rahuldav - kuni 20 söötu.

Sööt paarides piki võrku nr. 2 kohalt nr. 4 kohale sissejooksuga 3 m joone tagant: väga hea 10 korda hüppelt, hea - 10 korda hüppeta, rahuldav - 7 korda hüppeta.

C. Ründelöök. Sooritada 5 ründelööki varem määratud tsoonis. Hinnatakse õnnestunud löökide arvu järgi: väga hea - 5 lööki, hea - 4 lööki, rahuldav - 3 lööki.

Märkus. Teistes spordimängudes tehakse täiendavad nõuded teatavaks pärast sisseastumisavalduste laekumist.

V. Suusatamine.

1. Esitada järgupilet vähemalt II järgu täitmise kohta ja paremad tulemused kahel viimasel hooajal.

2. Käte kõverdamine toenglamangus. Mehed: väga hea - 50 korda, hea - 40 korda, rahuldav - 30 korda; naised: väga hea - 20 korda, hea - 15 korda, rahuldav - 12 korda.

3. 5000 m jooks /mehed/: väga hea - 17.00, hea - 18.00, rahuldav - 19.00; 2000 m jooks /naised/: väga hea - 7.30, hea - 8.30, rahuldav - 9.30.

4. Kahesammulise vahelduvtõukelise suusasammu imiteerimine 5°-8° kallakul. Mehed /3 x 150 m/, naised /3 x 100 m/: esimene kord aeglaselt, teine kord keskmises, kolmas kord tugevas tempos.

VI. Raskejõustik.

1. Esitada järgupilet vähemalt III järgu täitmise kohta ja paremad tulemused kahel viimasel hooajal.

2. Täiendavad nõuded.

Maadlus. A. Maadlustehnika demonstreerimine. B. Spetsiaalsed sillaharjutused. C. Vabavõistlus 10 minutit. Hinne oleneb võtete sooritamise tehnikast.

Tõstmine. A. Kahe käega surumise, rebimise ja tõukamise tehnika demonstreerimine. B. Kolmevõistlus: väga hea - I järku lähedane tulemus, hea - II järk, rahuldav - III järk.

Vehklemine. Sooritada koos partneriga või individuaaltunnis: a) lihtrünnak, kaitsed ja vastused, b) rünnakud petetega, c) rünnakud tegevusega relvale, d) korduvad rünnakud, e) kontrarünnakud. Hinne oleneb võtete sooritamise tehnikast.

Märkus. Muudel erialadel teatatakse täiendavad nõuded pärast sisseastumisavalduste laekumist.

SOODUSTUSED KAUGÖPPE ÜLIÕPILASTELE.

/Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. juuli 1959. a.
määruse nr. 273 põhjal/

1. Edukalt õppivad üliõpilased saavad lisapuhkust töötasu säilitamisega:

a/ arvestuste ja eksamite sooritamise ajaks I ja II kursusel õppijatele 30 kalendripäeva igal aastal;

b/ arvestuste ja eksamite sooritamise ajaks III ja järgnevatel kursustel õppijatele 40 kalendripäeva igal aastal;

c/ riigieksamite sooritamise ajaks 30 kalendripäeva.

2. Lisapuhkuse ajaks säilitatava töötasu määraks on viimase 12 kuu keskmine kuutöötasu, kuid mitte üle 100 rubla kuus.

3. 10 õppekuu vältel enne riigieksameid antakse üks vaba päev igal nädalal eksamiteks ettevalmistumiseks, tasudes selle päeva eest 50% ulatuses saadavast töötasust, kuid mitte alla minimaalse.

Peale selle on lubatud ettevõtete ja asutuste juhatajatel anda nimetatud perioodil üliõpilastele nende soovil 1-2

tööst vaba päeva nädalas töötasu säilitamiseta.

Täiendavalt sellele üldeeskirjale antakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20.veebruari 1962.a. määruse nr. 82 alusel üldhariduslike koolide õpetajatele nende soovil vabu päevi ning makstakse neile 50% saadavast palgast summaarselt õppevaheaegadel / sügisestel, talvistel ja kevadistel/ ning peale õppetöö lõppu kuni korralise puhkuse alguseni määruse nr. 273 punktis 3 ettenähtud vabade päevade üldarvu piires, suurendamata arvulist koosseisu ja palgafondi.

TRÜ spordipäev algab piduliku rongkäiguga.

4. Sõidukulud üliõpilaste sõiduks arvestuste ja eksamite sooritamiseks üks kord aastas ning riigieksamite sooritamiseks õppeasutuse asukohta ja tagasi tasutakse 50% ulatuses

töökohalt ettevõtte või asutuse poolt.

5. Üliõpilastel, kes töötavad üldhariduslikes koolides õpetajatena, lastekodudes ja internaatides kasvatajatena, koolides ja lastekodudes koosseisuliste pioneerijuhtidena ja töölisnoorte ning maanoorte koolides õpetajatena, direktoritena või õppealajuhatajatena, tasub ülikool üks kord aastas sessioonile sõidu kulud 50% ulatuses. /Alus: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Kõrgema ja Kesk-erihariduse Komitee 20.jaanuari 1960.a. korraldus nr. 159./

6. Ettevõtte ja asutuse juhatajatel on õigus anda sisseastumiseksamitele lubatud kaugõppe korras kõrgematesse õppeasutustesse astujatele palgata lisapuhkust 15 kalendripäeva ulatuses, arvestamata sõiduaega õppeasutusse ja tagasi.

S i s u k o r d .

Avar tööpõld	lk. 4
Kehakultuurikaadri sepikoda	lk. 7
Kääriku	lk. 9
Mida sisaldab õppeplaan	lk. 11
Sportlikud traditsioonid	lk. 13
Elukondlikest tingimustest	lk. 15
Mida on vaja teada ülikooli astujal	lk. 18
Nõuded vastuvõtueksamitel	lk. 20
Soodustustest kaugõppe üliõpilastele	lk. 26

Vastutav toimetaja V. Lenk

Korrektor E. Oja

TRÜ rotaprint 1964. Trükipoognaid 1,75.

Arvestuspoognaid 1,50. Trüklarv 700.

Paljundamisele antud 14. IV 1964.

MB O2879 Tell. nr. 1361,

Tasuta

TASUTA

A-25866

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00360032 9